

BIJBELGERICHTE GEMEENTE

Jef De Vriese

STAGNATIE

Een paar decennia geleden maakte het Evangelie in Vlaanderen een grote sprong voorwaarts. Mensen kwamen tot geloof en gemeenten werden gesticht. Die mensen kwamen meestal uit een ongelovige of katholieke achtergrond. Ze ontdekten nieuw leven. Dood geloof werd levend geloof, wedergeboren door de Heilige Geest en vol passie om het Woord van God te leren kennen en daaruit te leven.

We zijn nu 20 jaar later. De gemeenten zuchten: er is weinig groei. Een groot deel van de kinderen van de mensen die toen tot geloof kwamen verlaten de gemeente. Het geloof en de geloofsgemeenschap boeien hen niet. De overdracht van geloof naar de volgende generatie is niet bevredigend gelukt. Het geloofsenthouiasme van veel bekeerlingen van 20 jaar geleden heeft evenmin stand gehouden. De woorden zijn er (meestal) nog, het gemeentebezoek is redelijk, maar de passie voor Gods Woord, het verlangen om dagelijks in de Bijbel te lezen en de prioriteit om wekelijkse bijbelstudies bij te wonen is op vele plaatsen zoek. Het 'kom tot Jezus en al je problemen worden opgelost'-evangelie heeft zich niet waar gemaakt. Vele gemeenten kampen met pastorale problemen. De maatschappij met het Evangelie bereiken gaat moeizaam.

Kloppen deze vaststellingen? Stagneert het gemeentebezoek? Er was en grote groei van gemeenten in de jaren '70 - '80. De groei staat stil. Veel gemeenten zijn op een plateau terechtgekomen of hebben moeite zich te handhaven. Het is zeer moeilijk de jeugd actief bij de gemeente te betrekken en ze daar te houden.

NIEUWE IMPULS?

Men is op zoek naar een nieuwe impuls voor evangelisatie. De lage-drempel-evangelist spreekt niet meer over zonde, gerechtigheid en oordeel. Hij verkondigt een aantrekkelijke boodschap die aansluit bij de interesses en de ervaren noden van de mensen. De evangelisatiebrochures staan vol leuke mensen en zelfs met bekende ongelovige politici die geloof toch iets positief vinden. Hoeveel mensen zijn door dit "evangelie" aan de gemeente toegevoegd? De postmoderne aanpak mag dan al aantrekkelijk lijken, en we kunnen ons op de borst kloppen omdat de politiek de evangelische beweging erkent, maar de laatste jaren snijdt de verkondiging (wat verkondigen we eigenlijk?) geen hout. Op enkele uitzonderingen na staat de gemeentegroei stil.

Tijd voor iets nieuws dus: de Doelgerichte Gemeente of de zoeker-gevoelige Willow Creek samenkomst. Leuk, onderhoudend en aansluitend op de ervaren noden van de mensen. Ik laat even in het midden of deze aanpak tot gemeentegroei zal leiden. Het kan best zijn dat de aantallen vermeerderden. Maar essentieel in deze benaderingen is de laagdrempeligheid van de zondagsamenkomsten, met als gevolg dat de gemeenteleden hun geestelijk voedsel tijdens de week moeten ontvangen. Meestal is dat niet het geval wegens gebrek aan tijd en gebrek aan mogelijkheden van gemeenten zonder voorganger-leraar. Iedereen heeft het razend druk en het bijwonen van gedegen

Orspronkelijk verschenen in Tijdschrift voor Theologie en Pastorale Counseling
15de jaargang, 1e kwartaal 2005, nr.65, p 17-21
© Centrum voor Pastorale Counseling v.z.w.

1

U kunt dit artikel voor persoonlijk gebruik downloaden en printen in de layout waarin het zich bevindt. Kopiëren voor gebruik in eigen gemeente, bijbelstudiegroep, etc., is toegestaan. Kopieën mogen niet verkocht worden voor een bedrag dat hoger is dan de werkelijke kopiekosten. Het is niet toegestaan in de tekst wijzigingen aan te brengen of delen van de tekst afzonderlijk te publiceren. Voor overname van de tekst via een tijdschrift, nieuwsbrief, reader, cursus, website, digitale drager of enige andere publicatie is toestemming vereist. Mail: info@devriese.eu. Website: www.devriese.eu.

bijbelstudie tijdens de week past niet meer in ons schema. Bidstonden worden schaars bezocht. De kwaliteit van het onderwijs dat mensen ontvangen verminderd zienderogen omdat de 'wat-denk-jij-ervan-bijbelstudie' de gezaghebbende uitleg van Gods Woord verdringt.

GEBREK AAN KENNIS

In het pastoraat is onze ervaring dat mensen uit een traditionele kerkelijke achtergrond in Nederland, die met de Bijbel zijn opgevoed, vaak het verband tussen het Woord en hun dagelijks leven niet vinden. Maar eens ze op weg zijn geholpen om Gods Woord toe te passen vanuit een persoonlijke relatie met de Heer Jezus, groeien ze geestelijk als kool. Er ligt een goede Bijbel-inhoud in het erfgoed. In Vlaanderen moet u dat met een loep gaan zoeken. In de Nederlandse vrije gemeenten is de situatie even schrijnend. *Mijn volk gaat ten onder door gebrek aan kennis* (Hos. 4:6a).

Evangelisch Vlaanderen en Nederland zitten in een impasse. Die zal niet doorbroken worden door laagdrempelige evangelisatiemethoden. De vorige en de huidige generatie mist een essentieel onderdeel van het geestelijk leven: gedegen kennis van Gods Woord én de praktische uitwerking ervan in het dagelijks leven. Er wordt te weinig in de Bijbel gelezen, te weinig bijbelverzen memoriseerd, te weinig systematisch de thema's van de Bijbel bestudeerd. De ouders zijn niet in staat het hun kinderen in te prenten op een manier die aantrekkelijker is dan de soaps op televisie. Dus wordt er meer televisie gekeken dan samen over geestelijke dingen gepraat. Samen als gezin bijbelstudie doen is een uitzondering. Het geestelijke blijft los staan van het dagelijks (gezins)leven. De jongeren snappen de praktische uitwerking van de geestelijke principes niet. De ouderen kunnen vaak wel zeggen *wat* moet en vooral niet *mag*, maar niet *hoe* het door genade kan. Er is geen doeltreffende geloofsoverdracht van generatie op generatie omdat de eerste generatie die tot geloof kwam geen geestelijk erfgoed heeft en voor zover ze dat heeft tot stand gebracht er nauwelijks in slaagt dat erfgoed aan de kinderen door te geven, want het is hen nooit geleerd. En dan zijn de ouders verbaasd en vragen de leiders van de gemeente zich af waarom de jeugd de gemeente verlaat...

Een nieuwe evangelisatiebeweging kan mensen toevoegen, maar zal op lange termijn niet gedijen in een gemeentelijke omgeving met onvoldoende geestelijke kennis, bijna geen geestelijk erfgoed, en zonder het vermogen dat erfgoed doeltreffend aan de volgende generatie door te geven. Er is geen kans op groei van de gemeenten of van het aantal gemeenten zonder innerlijke versterking van het geestelijk leven van de gelovigen. Toevoeging van mensen die via de lage drempel van 'God houdt van jou en wil je helpen met je noden' binnen komen, zullen de pastorale problemen alleen maar vergroten en het gebrek aan volwassenheid in het geloof nog schrijnender maken.

TERUG NAAR DE BIJBEL

Een kans voor Vlaanderen en Nederland? Die ligt niet in de zoeker-gevoelige-gemeente of in een andere doelgerichte gemeentestrategie. Hoeveel interessante en praktische ideeën er ook in deze gemeentegroeimodellen zitten, indien we de gelovigen niet helpen terug te keren naar het dagelijks leven met de Bijbel, hebben die modellen geen schijn van kans om de gemeenten sterker te maken. Ze voegen dan alleen maar toe aan de illusie dat menselijke technieken en de toepassing van marketing principes wezenlijk zijn om de gemeente van Jezus Christus te bouwen en geven ons een schijnbare hanteerbaarheid van de gemeentegroei. Gods wegen zijn echter hoger dan onze wegen en Zijn gedachten hoger dan wat wij zelf kunnen bedenken en plannen. Geestelijke groei in diepgang en aantal verloopt niet via menselijk hanteerbare

gemeenteopbouwmethoden. Uiteraard is het nuttig om in gemeenteopbouw verstandig tewerk te gaan, maar opwekkingsbewegingen zijn altijd het gevolg van verootmoediging, gebed, openbaring van Zijn Woord, met als gevolg een radicale ontmoeting met God en een levensverandering die niet onder de korenmaat verborgen kan blijven. Het licht op de berg is Christus, niet het professioneel in elkaar gezette, laagdrempelige, aan de ervaren noden tegemoet komende geestelijk aantrekkelijk verhaal dat de boodschap van oordeel en geestelijke strijd ontwijkt.

Er is maar één weg: de Bijbel-gevoelige-gemeente. Indien de mensen in de gemeente dagelijks God zouden zoeken in Zijn Woord, zou Christus zich aan hen openbaren en zouden Jezus en de Vader bij hen wonen (Joh. 14:21-23). Dan zouden de kinderen zeggen: "Ik heb God gezien!"

Een openbaring van Christus is verbonden met leven uit de Bijbel. Indien wij Gods Woord niet bewaren, gedragen wij ons als hen die Hem haten (vgl. Joh. 14:24), mensen die los staan van de geestelijke gemeenschap met Hem. Kan een dergelijk leven de buitenstaanders overtuigen? Het is dringend nodig dat de gelovigen overlopen van liefde voor Hem, wat zich uit door het bewaren van Zijn Woord, wat wordt bevestigd doordat Jezus en de Vader dan bij de gelovige woont. Dan zullen onze kinderen en de wereld het zien dat Hij ons heeft gezonden en ons liefheeft.

Buitenstaanders toevoegen aan een gemeente die deze geestelijke intieme diepgang in de relatie met God niet heeft, is plannen voor de volgende crisis van onvermogen om geestelijk erfgoed aan de volgende generatie door te geven.

GEDREVEN DOOR HET WOORD

Focus on the Family heeft een programma *Family Builders – Bouwen aan je gezin*. Dit programma is geen alomvattende strategie voor de gemeente, zoals bijvoorbeeld *Doelgerichte Gemeente* van Rick Warren en het *Willow Creek* model van Bill Hybels dat wel willen zijn. *Family Builders* materialen zijn ontworpen om in de bestaande structuren van de gemeente te passen. Het is geen nieuw gemeenteprogramma, maar veeleer een accent voor de gemeente in de wijze waarop zij functioneert. *Family Builders* spreekt gemeenten en gezinnen aan op hun verantwoordelijkheid op basis van de opdracht in Deuteronomium 6:4-7:

Hoor, Israël: de Here is onze God; de Here is één! Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht. Wat Ik u heden gebied, zal in uw hart zijn, gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat.

Geestelijke groei en de bekendmaking van Gods Naam aan de buitenstaanders verloopt in het Oude en in het Nieuwe Testament niet via zoeker-gevoelige-methoden. Het volk wordt opgeroepen God lief te hebben en Zijn Woord naarstig te onderhouden. Als gevolg daarvan zeggen de volken: "Waarlijk, dit grote volk is een wijze en verstandige natie" (zie Deut. 4:5-8) en erkennen de mensen dat wij discipelen van Jezus zijn (vgl. Joh. 13:35). Het accent van de verkondiging ligt op het ijverig onderhouden van de geboden, het nauwgezet in praktijk brengen van Gods Woord, niet op een tegemoetkomende verkondiging om niet teveel aanstoot te geven aan de omstanders. Het is de interne radicaliteit van geestelijk leven die de slagkracht geeft om extern indruk te maken.

Die interne radicaliteit is wat wij missen. Vroeger maakten de pasbekeerden grote relationele blunders door hun overenthousiast en onbezonnen getuigenis bij familie en

vrienden. Maar sommigen waren aangesproken en kwamen tot bekering. Nu worden die blunders niet meer gemaakt, maar er volgt ook geen bekering meer. De passie is verdwenen. Het effect van de verkondiging eveneens.

ECHTE ZOEKERS?

Uiteraard moet het Evangelie niet smakeloos, met blunders en in de onbegrijpelijke taal van Kanaän worden gebracht. Het aanpassen van het Evangelie aan het gehoor, leidt evenwel zelfs in de prediking van Paulus, wanneer hij verwijst naar de onbekende God, niet tot de verhoopte reactie van bekeringsen (Hand. 17:15-34). Wie had gehoopt dat het postmodernisme een gelegenheid was om mensen voor het Evangelie te interesseren is bedrogen uitgekomen. Slechts weinigen zijn in het Evangelie geïnteresseerd. Dat is een feit. De Schrift is er duidelijk over dat niemand God ernstig zoekt, ook niet één (Rom. 3:11). Hoe kan een gemeentestrategie er dan van uitgaan dat mensen God zoeken? Dat uitgangspunt druist tegen het getuigenis van de Schrift in. Niemand zoekt God. Het Evangelie is voor de buitenstaander een dwaasheid en een steen des aanstoets (1 Kor. 1:18; 1 Petr. 2:8). Reken er op dat de wereld er ons om zal haten. Maar sommigen zullen behouden worden. Wonderbaarlijke voortgang van het Evangelie is nooit gepland door een mens, maar steeds het initiatief van God die op een bijzondere wijze verkiest met Zijn Geest te werken.

Een zoeker-gevoelige-gemeente gaat in de evangelisatiepraktijk meer uit van de *ervaren* noden van de mensen, gedreven door sociologische en psychologische principes, veel meer dan van de zondediagnose die God heeft gesteld over de *werkelijke* nood van het menselijk hart. Onder het mom van 'je kunt niet alles zijn voor iedereen' wordt het Evangelie selectief verkondigt aan een bepaalde sociologische doelgroep, terwijl de Schrift juist de veelzijdige samenstelling van de gemeente benadrukt: arme en rijk, Jood en Griek, allen één in Christus. God wil dat allen tot bekering komen.

Waar staat in de Bijbel dat het Evangelie verkondigd moet worden op basis van de ervaren nood van mensen? Uiteraard komt Jezus wel tegemoet aan de (lichamelijke!) noden van mensen. Jezus trekt massa's aan wanneer hij tegemoet komt aan hun ervaren noden, maar die verlaten Hem even snel wanneer het er op aankomt hun kruis op te nemen en Hem als levend brood te erkennen (Joh. 6:60-66). Wie vermoeid en belast is mag tot Hem komen (Matt. 12:28-30). Maar het gaat wel over een geestelijke belasting en de vermoeidheid van een leven dat de oude paden van het onderhouden van Gods geboden heeft verlaten en dat wordt opgeroepen daarnaar terug te keren (Jer. 2:20; 6:16).

Profeten als Jeremia en Jesaja oefenden hun bediening uit in overeenstemming met Gods wil. Toch hadden ze weinig reactie van een hardhorig volk. De bekeringsen als gevolg van hun bediening waren minimaal, maar toch werkten ze in Gods plan. Zegen van God moet dan ook niet gezocht worden in grote aantallen of het aantrekken van een massa. Indien de meetbaarheid van het doel en het gebrek aan het bereiken van die doelen een bijbels evaluatieprincipe zouden zijn, dan zouden sommige profeten niet slagen voor de test, evenmin als de Heer Jezus. Wij 'verkopen' een 'product' dat de 'markt' niet wil.

OP GOD GERICHT

Wanneer het over de werkelijke nood gaat, brengt Jezus de vrouw aan de put in confrontatie met haar huwelijksituatie en de rijke jongeling met zijn gebondenheid aan geld. Hij legt de vinger op de zere geestelijke plek, soms zachtmoedig, soms keihard, zoals bij de farizeeërs. Jezus confronteert een mens steeds met de eer van de Vader en

vraagt de verwijdering van de zonde en afgoden. Indien zoeker-gevoeligheid uitmondt in gerichtheid op de ervaren noden van mensen, ligt de God-gerichtheid van de gemeente in de weegschaal. Dan worden alle doelen van de gemeente gedefinieerd vanuit menselijk oogpunt: "mijn geestesgaven ontdekken", "mijn identiteit in Christus leren kennen", "mijn leven veranderen", "mijn gemeente geeft mij...". In al die doelstellingen staat, ondanks de geestelijke woorden, de mens centraal. Een gemeente moet groeien gedreven door doelstellingen die de eer van God centraal stellen, niet vanuit het effect ervan op mensen, niet vanuit de ervaren noden van mensen. Het is God die *voor Zich* een volk verzamelt (Tit. 2:14; 1 Petr. 2:9). Het is niet de pastorale tegemoetkoming aan een ervaren nood die sleutel is tot de deur van het hart en die vrij maakt. Het is de waarheid die vrij maakt (Joh. 8:31). En die waarheid is Christus, gekruisigd. Dit is de enige ware verkondiging.

Gemeentegroei modellen gebouwd op marketingprincipes gaan er van uit dat iedereen, met de juiste sleutel tot zijn hart, via het aanspreken van zijn ervaren behoeften, voor Christus gewonnen kan worden. Waar blijft dan de soevereine uitverkiezing van God (o.a. Ef. 1:4-5; Joh. 6:44)? Ligt de sleutel van het evangelie in het behoeftig hart van een mens, in het vermogen van de evangelist om de juiste techniek te gebruiken, of in de genade die God geeft gelijk Hij wil? Ligt de bereikbaarheid van die mens in de wijze waarop de boodschap wordt gebracht, in de stijl van de muziek en de laagdrempeligheid? Waarom zegt Gods Woord daar niets over indien dit zo'n wezenlijke zaak is voor de groei van de gemeente? Of ligt de bereikbaarheid van een mens in de kracht van het Woord van God dat door de Geest overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel? Is er in de gemeente nog plaats voor die boodschap of laat de zoeker-gevoelige-stijl ons nog verder afdrijven van de openlijke verkondiging van het Evangelie?

Jezus had er geen problemen mee de Joodse gelovige en ongelovige te waarschuwen voor het oordeel van de hel, op te roepen zijn bekenden te haten of hun kruis op te nemen. Zijn boodschap was hard om te aanhoren (Joh. 6:60). Zijn methode was niet die van de zoeker-gevoelige aanpassing van de boodschap, net zomin als Paulus met meeslepende woorden van wijsheid zijn publiek overtuigde. Hij wist dat het de kracht van God was, die redt, ondanks zijn zwakheid (1 Kor. 2:1-5). Jezus sprak wel heel verschillend tot verschillende mensen, soms bemoedigend, soms oordelend, maar inhoudelijk altijd terzake, recht in het hart dat bekering behoeft.

EVANGELISATIE DOELGROEP

Indien de gemeente haar evangelisatie-inspanningen richt op de zoekers, kan zij er op rekenen dat ongeveer 4% van hen die de gemeentesamenkomsten bezoeken 'nieuwe zoekers' zijn.

Uit gegevens van *Focus on the Family* blijkt dat ongeveer 85% van hen die Jezus Christus als hun redder aanvaarden dat doen voordat zij 18 jaar zijn. Er is 32% kans dat iemand Christus als redder aanvaardt tussen de leeftijd van 5 en 13. Dit percentage daalt tot 4% voor de leeftijden 14-18 en 6% vanaf 19 tot de dood. Tot 70% van de jongeren die in de gemeente opgroeien hebben op het einde van de middelbare school het geloof niet voor zichzelf aangenomen.

Waarom besteden wij geld en mankracht aan evangelisatie buitenshuis, met relatief weinig groeipotentieel, terwijl de doelgroep die wij met de meeste doeltreffendheid kunnen bereiken in huis zit? Het is ontzettend belangrijk om als gemeente open te zijn, de buurt te bereiken en het Evangelie actief uit te dragen. Maar dat een gemeente aan het kinder- en jeugdwerk en aan de geestelijke opbouw van de gezinnen minder geld en mankracht besteedt dan aan externe evangelisatie is een zware strategische vergissing.

Een denominatie met ca. 60% kinderen die het geloof alleen zou doorgeven aan de kinderen binnen de eigen gemeenten, zou haar huidige grootte in één generatie tijd meer dan verdubbelen.

Moet onze eerste doelgroep niet de gezinnen zijn, veeleer dan zoekers, om zodoende beide doeltreffender te bereiken? Kunnen wij in onze gemeenten een nieuwe beweging tot stand brengen die ouders praktisch toerust om de discipelmakers van hun eigen kinderen te zijn? Zou een nadruk op het behouden van onze eigen kinderen ons sneller helpen groeien? Zou de beste groeikans voor de gemeente niet zijn dat ouders geholpen worden Deuteronomium 6 in de praktijk om te zetten?

Een zoeker-gevoelige-gemeente zal programma's en benaderingen ontwikkelen om de zoekers te bereiken. De werkelijkheid is dat er *weinig zoekers* in onze gemeenten komen en dat er ook weinig in onze omgeving zijn.

Een bijbelgerichte gemeente zoekt wegen om Gods Woord in de harten van de gelovigen te vermeerderen en is zich er van bewust dat God werkt van generatie op generatie, ten goede of ten kwade (Deut. 7:6-11). De gezinnen spelen daarin een strategische rol. De geestelijke groei van de volwassenen wordt zó bevorderd dat het geestelijk leven dat in het dagelijks leven zichtbaar wordt, wordt overgedragen op de jongeren en de kinderen. Een gemeente die begrijpt dat het doorgeven van een geestelijk erfgoed verloopt via de gezinnen zal programma's en benaderingen ontwikkelen om gezinnen te bereiken. De werkelijkheid is dat er in onze gemeenten *veel gezinnen* zijn.

GEMEENTE EN GEZIN

In een onderzoek bij de achterban van *Focus on the Family*, was de belangrijkste behoefte een vraag om hulp bij de geestelijke groei van kinderen. *Family Builders – Bouwen aan je gezin* - kan een antwoord zijn op die nood. *Family Builders* stelt zich tot doel gezinnen te onderwijzen, te trainen en toe te rusten zodat zij doelgericht worden in het doorgeven van een geestelijk erfgoed aan hun kinderen.

Wat gezinnen in de gemeente nodig hebben om de opdracht uit Deuteronomium uit te voeren is het verhogen van de kennis van de Bijbel, onderwijs over de opdracht voor ouders in Deuteronomium en de Psalmen om hun primaire onderwijstaak op zich te nemen, en een overdraagbaar, op de praktijk gebaseerd leermodel hoe te onderwijzen en een voorbeeld te zijn. Volwassenen moeten in de gemeente leren hoe het geestelijk leven functioneert en hoe ze het kunnen overdragen aan de volgende generatie. Het gaat er niet om dat een gemeente het *Family Builders* materiaal gaat gebruiken. Dit is geen pleidooi voor de groei van ons eigen programma, alhoewel we wel hopen dat ons programma bijdraagt aan wat de gemeenten in Vlaanderen en Nederland op dit moment nodig hebben. Maar een gemeente die deze geestelijke opvoedingsprincipes niet actief nastreeft en steunt, zal er niet in slagen een gedegen bijbelse basis voor het geestelijk leven te bouwen en de volgende generatie door Gods genade voor Christus te winnen.

STRATEGISCH

Evalueer de toestand van de gemeente. Zijn gezinnen een kernwaarde? Ligt het accent op toegepast christendom? Neemt de gemeente de rol van geestelijk opvoeder over van de gezinnen, of worden de ouders via onderwijs, zondagsschool en jeugdwerk mee ondersteund om het in het geestelijk leven in het dagelijks (gezins)leven door te geven? Is de gemeente een instituut of een geestelijke gemeenschap waarin men elkaar aanmoedigt met passie voor Gods Woord te leven? Hoe groot is de innerlijke draagkracht? Wie leest zijn Bijbel en bidt elke dag?

Er is een band tussen gemeente en gezin. Gemeente en gezin zijn wederzijds afhankelijke instanties, door God bedacht. Indien de gemeente voorziet in onderwijs, training, en gemeenschap die gezinnen versterkt in hun onderlinge relaties met elkaar en met God, dan zal dit tot gevolg hebben dat gezinnen zich engageren in de getuigende bedieningen van de gemeente. Geestelijk krachtige gezinnen zullen discipelen vormen die hun geestesgaven in de gemeente inzetten, waardoor de bedieningen van de gemeente worden uitgebreid, meer mensen in de gemeente worden gediend en meer mensen buiten de gemeente met het Evangelie worden bereikt.

Het gezin is de rode bloedcel van het lichaam van Christus, waardoor de zuurstof van het Evangelie naar de volgende generatie wordt gebracht. Verwaarlozing van dit principe is verwaarlozing van de volgende generatie. Diezelfde bloedcel is ook de drager van het Evangelie naar de buitenwereld.

Regelmatig hoor ik reactie van voorgangers die zich belemmerd voelen op deze wijze aandacht aan gezinnen te besteden omdat ze bang zijn ongehuwden, kinderloze echtparen, gescheiden mensen of mensen die hun partner hebben verloren daarmee verdriet te doen. Dus doen ze maar niets...

Het gaat in de opdracht van Deuteronomium echter niet over het gezin op zich, maar over de overdracht van Gods Woord van generatie op generatie. Een gemeente die dit verwaarloost, verwaarloost de volgende generatie en verwaarloost de verkondiging van Gods eer.

Overigens moeten gezinnen ook leren relaties te bouwen met alleengaanden en hen in hun huiselijke sfeer welkom heten. Dat bouwt onderlinge gemeenschap die voor iedereen geestelijke voordelen met zich meebrengt. En juist in een maatschappij met veel gebroken gezinnen hebben die gezinnen dringend behoefte aan alle mogelijke steun. Ook zijn er talloze voorbeelden van alleengaanden en kinderloze echtparen die geen lijfelijke kinderen hebben, maar aan vele geestelijke kinderen in de gemeente hun geestelijk erfgoed doorgeven. Of denk aan oudere vrouwen die jongere vrouwen geestelijk op weg helpen om man en kinderen lief te hebben.

Hier gaat het in de gemeente om: *Hoor... de Here is onze God; de Here is één! Gij zult de Here, uw God, liefhebben... inprenten... in het dagelijks leven.* Die boodschap van liefde tot God en van het kennen en onderhouden van Zijn Woord moet doorklinken in al onze relaties, in de overdracht van een geestelijk erfgoed van ouders op kinderen, van ouderen op jongeren, over de generaties heen, veel breder dan allen het gezinsverband waarin onze westerse maatschappij zich individualistisch terugtrekt om te cocoonen en zich egocentrisch te bevredigen. Het gaat om de overdracht van het Woord van God, in kennis en praktijk, om daardoor Zijn heilige Naam te verkondigen.

BIJBELGERICHT

Om dit tot stand te brengen moet het kenmerk van de gemeente niet zoekergevoelig zijn, maar bijbelgericht, met het oog op de volgende generatie, met het oog op de kinderen. Er moet op middellange termijn worden gedacht, naar de volgende generatie toe, niet op korte termijn, alsof de gemeente stabiel zal groeien door een hier en nu toevloed van nieuwe mensen.

Het is onvoldoende om over deze dingen te preken. De ouders moeten actief en continu bemoedigd en praktisch gesteund worden om dit in het gezin over te dragen. Kinderen uit gebroken gezinnen hebben aandacht, bemoediging en rolmodellen nodig van andere volwassenen in de gemeente.

Er moeten in het kader van de bestaande bijbelstudies, prediking, kringwerking, etc., trainingsprincipes gelanceerd worden die mensen naar Gods Woord toe drijven om het te kennen, van daaruit intiem met God te leven, en dit over te leren dragen op hen waarvoor zij geestelijke verantwoordelijkheid dragen.

Er is grote nood aan bijbeluitleggende prediking, niet aan verhalen, niet aan emotioneel rakend entertainment, niet aan korte geestelijke boodschappen. Die prediking moet niet gaan *over* de Bijbel (geschiedenis, interessante vertaalproblemen, naast elkaar zetten van 20 uitleggingen zodat de gelovige op het einde niet meer weet wat te denken, verstandelijk op een rij gezette kennis), maar moet de Bijbel zelf radicaal geestelijk tot ons laten spreken. Het moet komen *uit* de Bijbel en *door* de Bijbel. Gods Woord moet profetisch gepredikt worden als onze tegenstander, als ons licht, levend en krachtig, om ons God te laten ontmoeten en daardoor te veranderen, zodat de kinderen in ons leven God ontmoeten en de ongelovigen onder de indruk komen van de aanwezigheid van God. Er is geen andere weg tot leven, niet voor de christen, niet voor de gemeente en niet voor de ongelovige.